

Co a jak a s co a jak

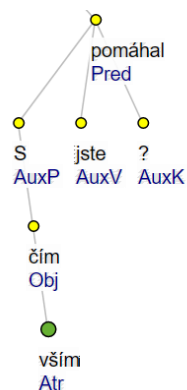
1 Co na a-rovině

Chování zájmena *co* souvisí s jeho sklonnou nebo nesklonnou podobou, ve sklonné podobě mívá funkci tázacího nebo vztažného zájmena. V nesklonné podobě se chová jako stylově příznakové vztažné zájmeno, jako měrové adverbium, součást spojkové konstrukce apod. Spojení „co do“ pak bývá považováno za sekundární předložku.

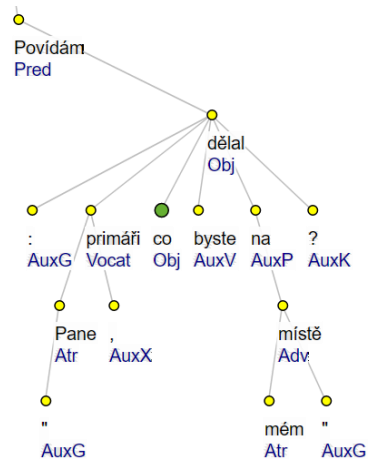
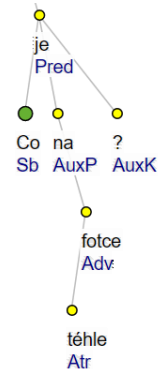
1.1 Co jako tázací zájmeno

- ve sklonné podobě se objevuje jako tázací slovo v otázkách, s afunem podle příslušné syntaktické funkce, zprav. Sb (př. 2) nebo Obj (př. 1 a 3). Na m-rovině má tag začínající PQ.

Př. 1: *S čím vším jste pomáhal?*

Př. 2: *Co je na téhle fotce?*

Př. 3: *Povídám: "Pane primáři, co byste dělal na mém místě?"*

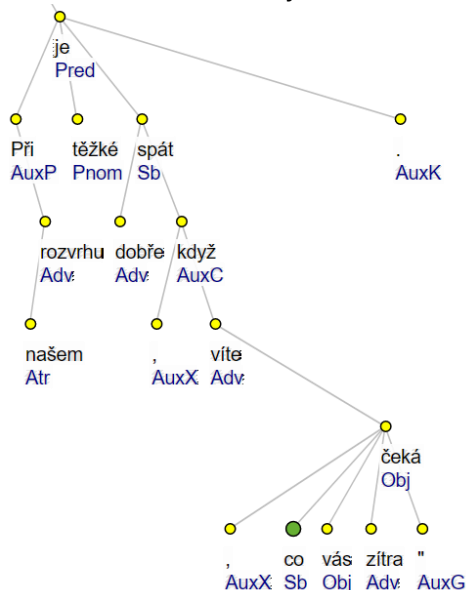
1.2 Co jako vztažné zájmeno sklonné

- připojuje vedl. větu, zejm. předmětnou nebo podmětnou (př. 4), často se přitom vztahuje k předchozímu členu, zprav. zájmenu ve středním rodě (*to, nic, něco*), př. 5 a 6.

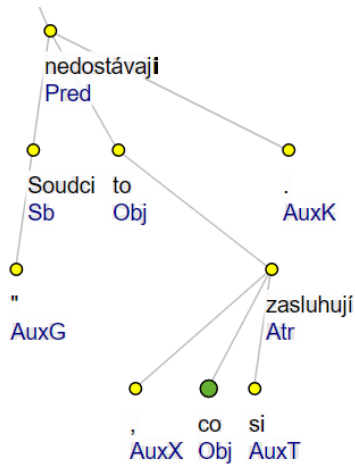
! Na t-rovině může být zájmeno „ten“ schované, na rozdíl od a-roviny

- morfologický tag zájmena *co* začíná PQ.

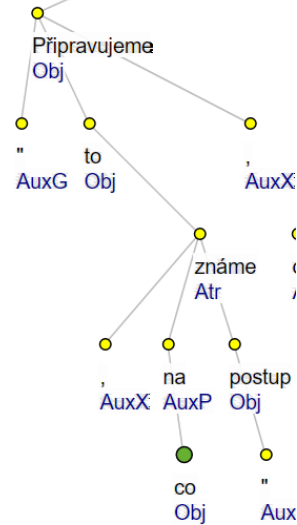
Př. 4: *Při našem rozvrhu je těžké dobře spát, když víte, co vás zítra čeká.*

Př. 5: Soudci nedostávají to, co si zasluhují.

Př. 6: Připravujeme to, na co známe postup...

Podobně:

*Noviny neuveřejňovaly nic.Obj, co.Sb by mohlo poskvrnit čest manželek tureckých sultánů.
 Čas pro odpočinek a zábavu je vždy něčím.Pnom, co.Sb je nějak spojené s fotbalem.
 ... neví, čím.Adv vlastně píše.*

- I v infinitivní konstrukci (př. 7)

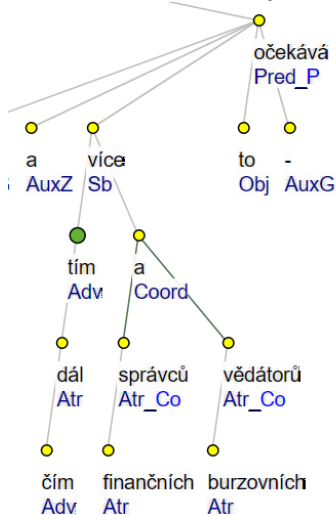

Př. 7: ... neměl co říct

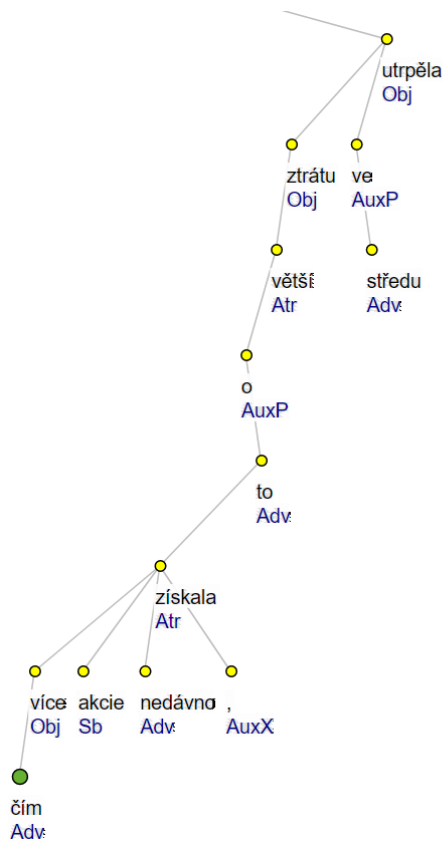
- Ve srovnávacích konstrukcích (čím – tím apod.), př. 8 a 9

! na t-rovině čím dál tím jako DPHR, na a-rovině analyzujeme (př. 8)

Př. 8: čím dál tím více finančních správců a burzovních vědátorů to očekává

Př. 9: ... čím více akcie nedávno získala, o to větší ztrátu ve středu utrpěla.

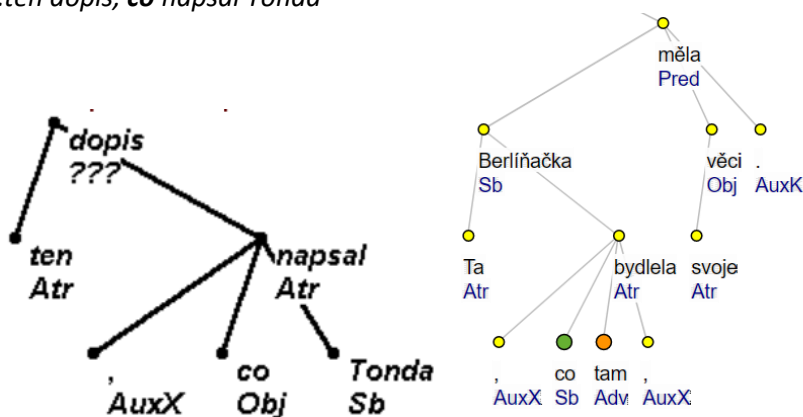

1.3 Co jako vztažné zájmeno nesklonné

Co může ve své nesklonné podobě připojovat vedlejší větu zpr. přívlastkovou - pomocně ho lze nahradit zájmeny *jenž, který*. Na m-rovině má tag začínající P4XXX.

Afun dostává podle syntaktické funkce ve větě (př. 10 a 11).

Př. 10: ...ten dopis, co napsal Tonda

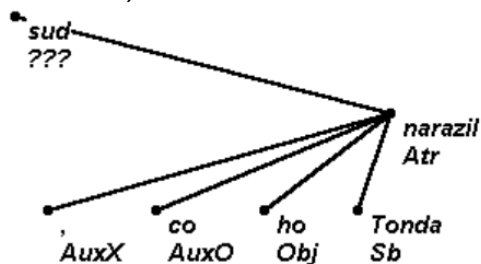
Př. 11: Ta Berlíňkačka, co.Sb tam bydlela , měla svoje věci

Podobně:

tu ženskou **co.Obj** máme na výtvarku

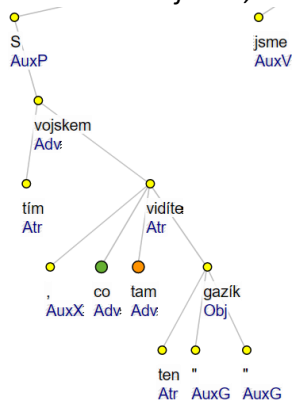
V některých případech se *co* chová jako součást tzv. „**analytického relativiva**“ a je doplněno tzv. „resumptivem“, kterým bývá tvar osobního zájmena (př. 12). *Co* v tom případě dostává afun AuxO a resumptivum příslušný afun podle syntaktické funkce.

Př. 12: *sud, co ho Tonda narazil*

Pokud vztažné *co* zastupuje adverbialní relativium, dostává afun Adv (př. 13), a to i v případě, kdy by se mohlo jednat o analytické relativium, př. *dopis, co Adv v něm Adv vyjadřoval nesouhlas*

Př. 13: *S tím vojskem, co tam vidíte ten "gazík" jsme vždycky moc hezky strávili čas.*

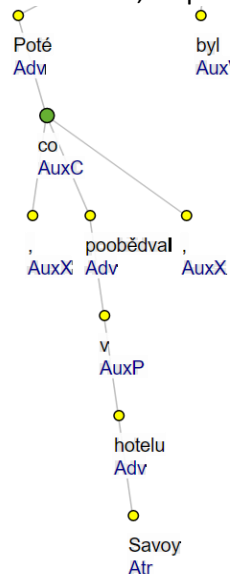

1.4 Co jako spojka

Dostává afun AuxC a má morfologický tag začínajícím „J,“, používá se:

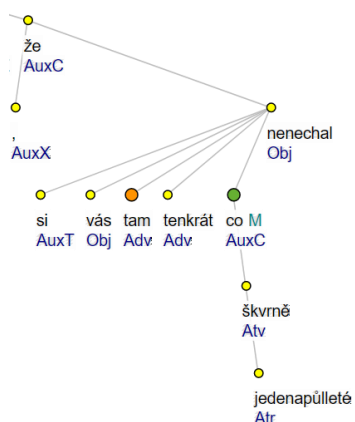
a) v ustálených spojkových konstrukcích typu „poté/ po té co“ (př. 14)

Př. 14: *Poté, co poobědval v hotelu Savoy...*

b) s významem *jako, coby* (př. 15)

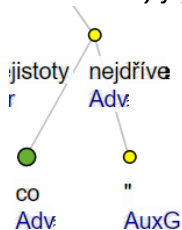
Př. 15: *První otázka: Nezazlíval jste mu, samozřejmě už jako dospělý, že si vás tam tenkrát co škvrně jedenapůlleté nenechal?*

1.5 Co jako měrový výraz

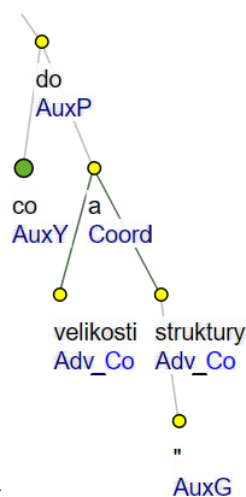
- v konstrukcích se superlativem dostává afun Adv, na m-rovině má tag začínající Db

Př. 16 ... *aby její budoucnost byla zajištěna co nejdříve*

1.6 Co jako součást víceslovných jednotek

Co.AuxY do.AuxP – víceslovná předložka (př. 17)

Př. 17: *velmi odlišná skupina co do velikosti a struktury*

Podobně: a.Auxz + co.AuxY víc.AuxZ – *A co víc*

rok.AuxY co.AuxY rok.Adv - *každoročně*

1.7 Co jako částice

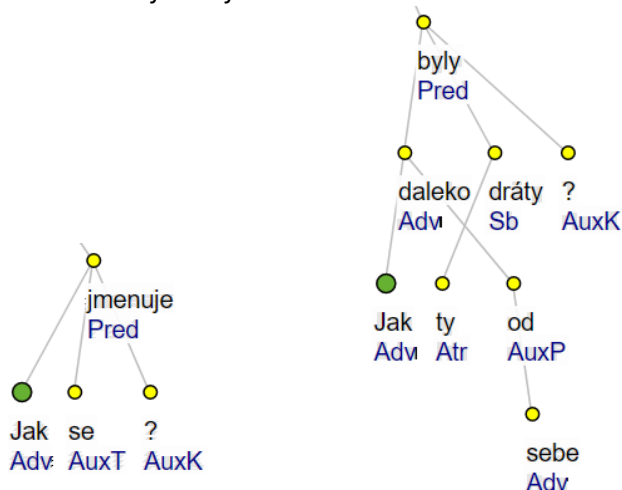
- jako modifikátor věty dostává afun AuxZ a jeho tag začíná TT - př. *nestálo to za nic, co.AuxZ?*

2 Jak na a-rovině

2.1 Jak jako tázací adverbium

- jako tázací adverbium dostává *jak* zpravidla afun Adv, morfologický tag začíná Db (př. 18, 19)
 Stejně řešíme i zvolací věty, např. *Jak si to představuješ!*

Př. 18: *Jak se jmenuje?*

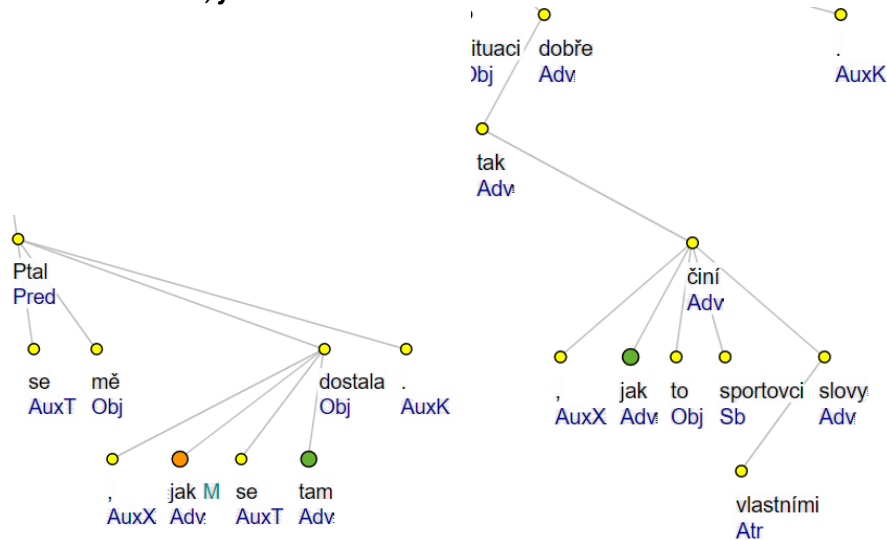

Př. 19: *Jak daleko byly ty dráty od sebe?*

2.2 Jak jako vztažné adverbium

- vyjadřuje způsob ve vedlejší větě obsahové (př. 20), často se srovnávací významem a ve spojení s výrazem *tak* (př. 21)

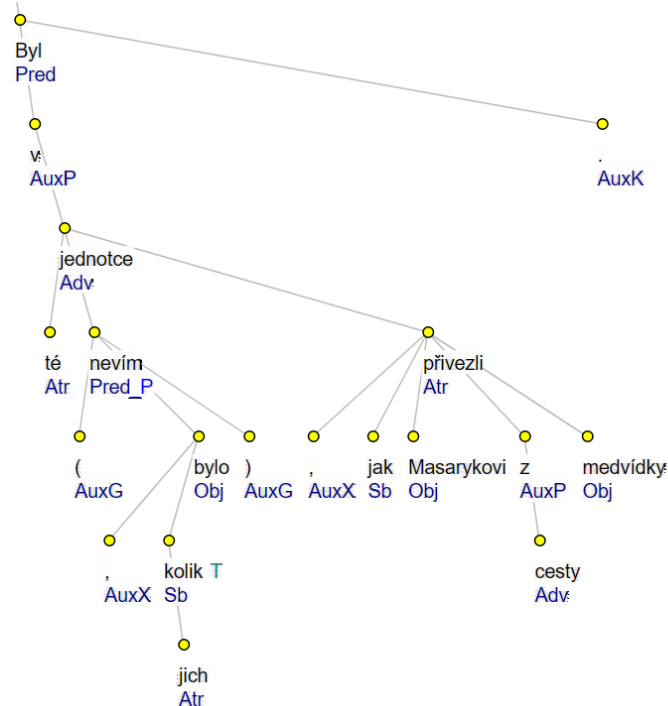
Př. 20: *Ptal se mě, jak se tam dostala.*

Př. 21: *Ale dokonce ani tato čísla nepopisují situaci **tak** dobře, **jak** to činí sportovci *vlastními* slovy.*

2.3 *Jak* jako vztažné zájmeno

- v hovorovém jazyce může *jak* nahrazovat v přívlastkové vedlejší větě vztažné zájmeno typu *který*. *Jak* pak dostává afun, jako kdyby se jednalo o vztažné zájmeno nebo příslovce, morfologický tag zůstává Db (př. 22).

Př. 22: Byl v té jednotce (nevím, kolik jich bylo), **jak** Masarykovi přivezli z cesty medvídky.

Podobně:

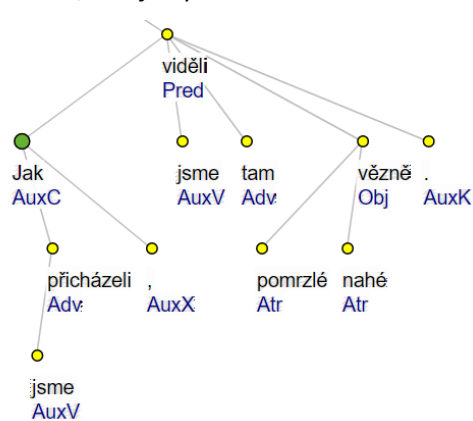
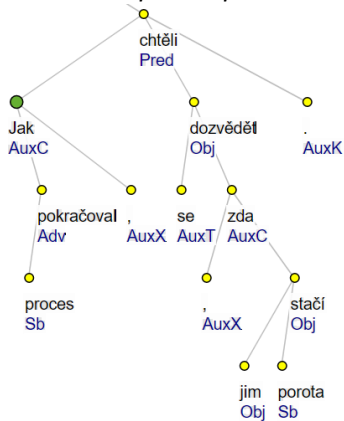
stál na tom místě, jak.Adv sme vodamtud.Adv měly ten krásnej rozhled

2.4 *Jak* jako podřadicí spojka

dostává afun AuxC a jeho morfologický tag začíná „J,“, objevuje se hlavně:

a) v časovém, podmínkovém apod. vztahu (př. 23, 24)

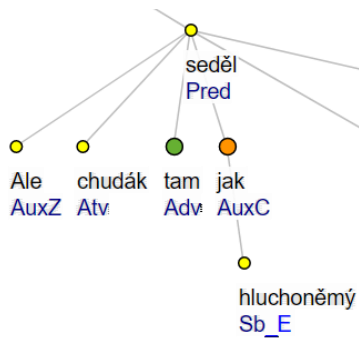
Př. 23: *Jak proces pokračoval, chtěli se dozvědět, zda jim porota stačí.*

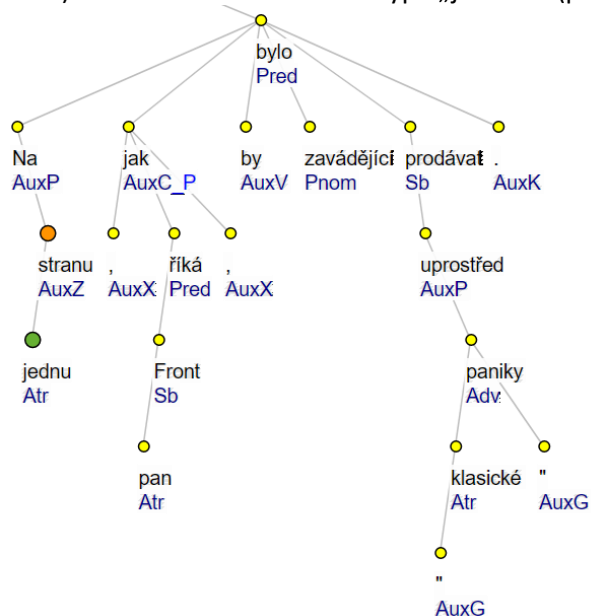
Př. 24: *Jak jsme přicházeli, viděli jsme tam pomrzlé nahé vězně.*

b) ve srovnání, se významem *jako, než* (př. 25)

Př. 25: *Ale chudák tam seděl jak hluchoněmý...*

c) ve vsuvkové konstrukci typu „jak řekl“ (př. 26)

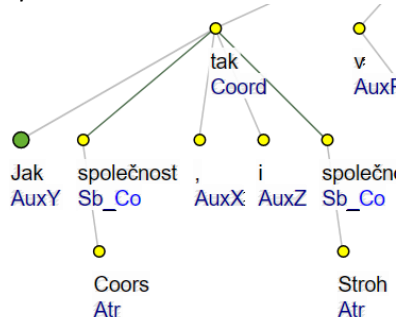

Př. 26: *Na jednu stranu, jak pan Front říká, by bylo zavádějící prodávat uprostřed „klasické paniky.“*

2.5 Jak jako souřadící spojka

- ve spojení *jak_tak*, *jak* jako první část víceslovné spojky dostává afun AuxY a visí na *tak* s afunem Coord. Morfologický tag začíná J^.

Př. 27: *Jak společnost Coors, tak i společnost Stroh v poslední době postupují podíl na trhu společností Miller a Anheuser.*

Další doložený příklad:

Povídali: „Jak.AuxY to.Adv, že tam lezeš? – řešeno jako víceslovné